

PRÓWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:
na miejscu 2 złote,
na prowincji i z od-
noszeniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:
za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy; na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 4 gr. za wyraz.
Tłustym drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nia—40 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
czterolamowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 28. № P. K. O. 61.783.

Niemasz nic tajnego, coby się kiedy nie odkryło.
Ks. P. Skarga.

Sprawa katolickiej młodzieży pracującej.

Coraz to bardziej głośniejszą i aktualną staje się w czasach dzisiejszych kwestja młodzieży pracującej — pozaszkolnej i jej racjonalne wychowanie. Do młodzieży pozaszkolnej zaliczamy chłopców i dziewczęta w wieku od lat 15 do 24 roku życia, zajętych na roli, we warsztatach, fabrykach, hutach, kopalniach, w handlu i biurach — teje młodzieży mamy w Polsce około 3 milionów.

I często słyszy się, słusznie zresztą zdanie, że młodzież jest fundamentem i jutrzenką lepszej przyszłości. Czy jednak czyni społeczeństwa starszego idą w ślad za temi słowami? Czy się dla tej młodzieży robi wszystko, by się te słowa spełniły? Na młodzież szkolną zwraca się dużo uwagi, łoży na nią wiele państwo i społeczeństwo. Młodzież zaś pozaszkolna, pracująca, która stanowi 9/10 ogółu młodzieży, nie zdołała ściągnąć na siebie uwagi i zainteresowania szerszych kół. A ona przedewszystkiem stanowić będzie naród za 10 lub 15 lat. Młodzież ta to za ogół dobry materiał. Dużo w niej dobrej woli, zapału i zdolności. Lecz nie mniejsze są skutki zaniedbania z czasów zaborczych: braki w wychowaniu i wyszkoleniu, wady i sposobności do złego. Młodzież szkolna ma zawsze opiekę — młodzież pracująca atoli najczęściej pozostawiona sama sobie, chodzi luzem i nie ma żadnej opieki. My, patrząc na stosunki w Rosji, gdzie najpierw młodzież zatruto jadłem i trucizną, komunistyczną, nie możemy w dalszym ciągu stać obojętnie w Polsce; i jeżeli pragniemy lepszej przyszłości, musimy zrozumieć, że sprawa młodzieży pracującej jest dziś u nas palącą. Dość wspomnieć na krwawe zajścia Krakowskie, aby sobie uprzytomnić, że właśnie większość zbrodniarzy — to była młodzież. Patrzymy na wieś naszą — tam ludzie złej woli, podli agitatorzy zarzucają sieci na młodzież wiejską, wszczepiają w nią hasła partyjności, sieją nienawiść klasową wzywają ją z wiary, słowem demoralizują tę młodzież. Różnego rodzaju pisma i broszurki treści pornograficznej, antyreligijnej i antypaństwowej rozdarają fałszywi prorocy po wsiach i miastach naszej młodzieży. A przypatrzmy się i posłuchajmy, o czym dziś młodzież, chłopcy i dziewczęta rozmawiają i opowiadają. Oto nieprzyzwoite żarty, gminne wyrazy, skandaliczne opowieści, bluźnierstwa

i bezbożności są przedmiotem rozmów młodego pokolenia. Czy to w warsztacie albo kuchni, czy w biurze albo szkole, czy w fabryce lub sklepie, w magazynie lub szwalni — wszędzie rozmowy o rzeczach śliskich i dwuznacznych. Zabrudzone serca, znieprawione dusze, pozory tylko cnoty i uczciwości, a pozatem tylko

Związki stowarzyszeń młodzieży Polskiej wzgl. ich biura wykonawcze, które są Sekretarjaty Generalne. Sekretarjaty zajmują się stowarzyszeniami przedewszystkiem praktycznie, Zjednoczenie zaś teoretycznie (książki, czasopisma i t. p.). Stowarzyszenia nasze gromadzą osobno chłopców, osobno dziewczęta i przez systematyczne oddziaływanie dają młodzieży wszystko to, czego ona potrzebuje. Sprawa młodzieży pracującej znajduje obecnie najwięcej zrozumienia i poparcia wśród duchowieństwa, w Wielkopolsce popiera ją całe społeczeństwo. To też wdzięczność należy się tak ze strony Rządu jak i całego społeczeństwa Episkopatowi pol-

Niezmiernie ważną rzeczą jest więc, aby starsze społeczeństwo zainteresowało się sprawami stowarzyszeń młodzieży Katolickiej, wstępując do Patronatu stowarzyszenia oraz zapisując się na członków wspierających, ponieważ do należytej działalności sekretarjatu Jeneralnego potrzeba pieniędzy. Pod tym względem winno starsze społeczeństwo przyjść z szybką pomocą. Jakkolwiek zadaniem naszych stowarzyszeń jest tępić wszelkiego rodzaju żebractwo i niedołęstwo, czego właśnie uczy takie oglądanie się na subwencje, a wychowywać młodzież w organizacji do samodzielności i zaradności, to jednak jest to możliwe w normalnych warunkach finansowych, w którychby mógł sekretarjaty Jeneralny utrzymywać się z własnych dochodów, a. m. in. ze składek stowarzyszeń i własnych przedsiębiorstw. Sekretarjaty Generalne dla spraw młodzieży szczególnie w. t. zw. Kongresowce są dopiero w początkach organizowania się, stawiają pierwsze kroki organizacyjne, przeto są naturalnie potrzebne nadzwyczajne zasiłki i subwencje. Sekretarjaty Generalne są konieczne. Bez centrali mogą wprowadzić stowarzyszenia powstawać i wegetować, ale nie będą się rozwijały i nie przyniosą spodziewanych rezultatów. Liczba stowarzyszeń młodzieży Katolickiej męskiej i żeńskiej t. zw. „Spójni“ w diecezji Kujawsko - Kaliskiej wynosi razem 200. Do należytego rozwoju tychże stowarzyszeń potrzebna jest pomoc całego społeczeństwa.

TANIO! TANIO!

KSIAŻKI SZKOLNE

i MATERJAŁY PIŚMIENNE

SĄ DO NABYCIA

W KSIĘGARNI POWSZECHNEJ

WŁOCŁAWEK BRZESKA 4

niegodziwość. Obowiązkiem więc starszego społeczeństwa jest, aby młodzież pracująca odbierała oświatę prawdziwą, czystą, kryształową, wychowanie polskie obywatelskie, uspołecznienie, umoralnienie i godziwą rozrywkę. Społeczeństwo polsko-katolickie zwrócić winno również uwagę na niebezpieczeństwo od żydów płynące i przeciwstawić się prądowi doktryn ich demoralizacyjnych, godzących we wszelkie wartości narodowe i moralne naszej młodzieży. Kwestja młodzieży pozaszkolnej pracującej można się zajmować dorywczo lub systematycznie. Dorywczo: przez urządzenie pojedynczych wykładów, wycieczek, nabożeństw specjalnych i t. p. Systematycznie zajmują się rozwiązaniem kwestji młodzieży pozaszkolnej Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej. Gromadzą one niejako te kryształowe źródła górskiego stawu. Nad ich należytem kierowaniem i użytkowaniem czuwają: Centrala ogólnopolska Zjednoczenie stowarzyszeń młodzieży Polskiej (Poznań, ul. Pocztaowa 14 i 15.) oraz w poszczególnych diecezjach

skiemu na czele z Kardynałem Prymasem, który w uznaniu wielkiego znaczenia, jakie ma systematyczna praca religijno-społeczna w stowarzyszeniach młodzieży wyznaczył na stanowiska sekretarzy Generalnych księży, zwolnionych zupełnie od innych obowiązków; dzieje się to, mimo olbrzymiego braku księży, dla dobra Ojczyzny i Kościoła. Ogół społeczeństwa naszego nie jest może dostatecznie poinformowany o zadaniach takiego Sekretarjatu Generalnego dla spraw młodzieży. Otóż pragnę tutaj krótko tę sprawę ująć. Zadaniem sekretarjatu Generalnego jest zrobić z kwestji młodzieży pozaszkolnej sprawę aktualną, którą się czynnie interesuje całe społeczeństwo — zmobilizować wszystkich i wszystko, by młodzieży pozaszkolnej pracującej umożliwić i ułatwić dobre wychowanie i oświatę i dopomóc jej, by w ten sposób mogła wyrosnąć na społeczeństwo katolickie i polskie, nie tylko z nazwiska, ale z ducha i czynu; ująć tę sprawę w system, wprowadzać jaknajlepsze metody, a wszystko to przy pomocy stowarzyszeń.

W odrodzeniu katolickim na zachodzie pierwsze miejsce zajmuje akcja młodzieży. Zarówno w Niemczech, jak we Francji i Belgii największe nadzieje odrodzenia wiąże się z rozwojem katolickich organizacji młodzieży. Naszym katolickim stowarzyszeniom młodzieży polskiej daleko jest jeszcze do tego wzoru, który reprezentuje bratnia organizacja francuska świetnie się pod każdym względem przedstawiająca. (Ze sprawozdania wygłoszonego na Kongresie stowarzyszeń młodzieży katolickiej francuskiej w Strassburgu dowiadujemy się, że organizacja liczy we Francji 200 tysięcy członków, skupionych w 4 tys. Kół lokalnych i 67 związków diecezjalnych — sekretarjatach Generalnych). I u nas w Polsce może to samo nastąpić, jeżeli wszyscy będą akcją katolicko-społeczną wśród młodzieży popierać. Niech przecież społeczeństwo nasze zechce zrozumieć, że nasze stowarzyszenia młodzieży katolickiej są organizacją apolityczną, łączącą wszystkie warstwy narodu i urabiającą młodzież dla dobra kraju i Kościoła. Gangrena moralna opanowuje coraz silniej nasz naród. Stowarzyszenia

NA RATY!!

Nie przepłacając, może każdy otrzymać u nas

KREDYT

NA RATY po cenach gołkówkowych polecamy na męskie ubrania, jesionki i palfa: Bostony, kamgarny, krep, syberyjny, sukna i „Veloury”.

NA RATY na dogodnych warunkach materiały damskie, gabardyny, welny kol., zamsze, plusze czarne i kolorowe, koce, koldry, chustki, płótna, zefiry, flaneloty, barchany i cajgi.

WELNY MUNDURKOWE. **NA RATY TOWARY** tylko pierwszorzędných fabryk poleca

„Spółka Kujawska” Sp. Akc. NOWY RYNEK 5.

Co niesie dzień?

WRZESIEŃ
12
PIĄTEK

Dzisiaj: Imienia NMP. Gwidona op. w.
Jutro: Maurycego b. w., Notburga p.
Wschód słońca o g. 5.30
Zachód o g. 6.21
Wsch. księżycy o g. 6.20
Zachód o g. 4.3

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Wrzesień	godzina	ciężnienie powietrza w mm/700ft	temperatura w stopniach Celsjusza	zachmurzenie niebieskie 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
9	9	47,0	17,5	10	W - 1
10		44,3	17,4	9	W - 8
10	13	47,1	16,8	9	W - 3

max. 9-IX-25,0, min. 9-IX 9,9 opad 0,0.

Z giełdy d. 11.9

Dolar	5,16
Funt angielski	22,92
Frank szwajcarski (100)	96,87
Frank francuski (100)	27,22
Frank belgijski (100)	25,63
Liry włoskie (100)	22,52
Korony czeskie (100)	15,48
Korony austriackie (100.000)	7,28
4% poz. prem. n. not., 0,71. 8% poz. zł.	
6,50 6% poz. ser. II A. 0,88, 6% pożycz. dol. 2,90, 4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12,50, wart. 1 gr. czyst. złot. 3 zł. 45,05 gr. Za rubla złotego płacono 3 zł. 45,07 gr.	

Zebrańie „Sodalicii”. Dzisiaj w piątek d. 12 września o godzinie wpół do 8-iej wieczorem w lokalu gimnazjum im. Długosza odbędzie się pierwsze powiatowe ogólne zebrańie „Sodalicii Królowej Korony Polskiej”. Ks. adorator prosi wszystkich członków o punktualne przybycie.

Nabożeństwo prawosławne. W sobotę dnia 13-IX o godzinie 6 wieczorem odbędzie się uroczystość podniesienia Krzyża św. w kaplicy prawosławnej na cmentarzu; w niedzielę zaś o godz. 10 rano msza św. Na powyższe nabożeństwo zaprasza prawosławną ludność Włocławka i okolicy W. Iwanow.

Odbitki lineorytu przedstawiające kościół Ś-go Jana nad Wisłą we Włocławku, o których pisaliśmy już w poprzednich NN „Słowa” — zarząd Dozoru Kościelnego oddał je do rozsprzedaży tymczasem następującym firmom miejscowym: Bank Kujawski, ul. Żabia, Bank dla Handlu i Przemysłu — ul. 3-go Maja, p. Nowakowski — opr. obrazów ul. Żabia, p. Postolski Antoni — skład soli — ul. 3-go Maja, p. Przybyłowski prof. gimn. im. Długosza, Wzaj. Tow. Ubezpieczenia — ul. 3-go Maja, Księgarnia Powszechna — ul. Brzeska oraz Księgarnia Kujawska p. Zdzisław Arentowicz — ul. Nowy Rynek.

Firmy powyższe, bezinteresownie podęły się rozsprzedaży odbitek,

pragnąc tym sposobem przyczynić się do poparcia tej sprawy.

Odbitki piękne. Znać tu rękę artysty utalentowanego. Przypuszczamy, że tak chętna zawsze do ofiarności ludność miejscowa i zamieszkoana i t m razem nie odmówi poparcia — wykupując w wyżej wymienionych instytucjach prace artystyczne. Przyczyniając się do szybkiego zrealizowania ideowych projektów energicznego zarządu miejscowego Dozoru Kościelnego.

Pogrzeb. W dniu 9 b. m. odbył się pogrzeb Vice-prezesa Włocł. Rady Miejskiej b. p. Pawła Golde. W odprowadze iu zwłok na cmentarz żydowski brali udział przedstawiciele władz i instytucji społecznych.

Zmarły cieszył się uznaniem szerokiego kół społeczeństwa.

Wciąganie wkładek na Fundusz Bezrobocia. Opracowany projekt rozporządzenia ministra pracy w sprawie postępowania zakładów pracy przy ściąganiu wkładek na rzecz Funduszu Bezrobocia będzie rozpatrzony nr. międzyministerjalnej konferencji, która odbędzie się 13 b. m. w gmachu Min. Pracy przy współudziale przedstawicieli Min. Skarbu, przemysłu i handlu, spraw wojskowych, Kolei żelaznych i robót publicznych. Według tego projektu obowiązek zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia złożony zostaje już na te przedsiębiorstwa, które zatrudniają ponad 8 robotników. Zakłady te winny prowadzić przy wypłatach zarobków listy płacy, z uwzględnieniem następujących 3 rubryk: a) przeciętny dzienny zarobek każdego ubezpieczonego robotnika, b) sumę od której oblicza się wkładki każdego robotnika na rzecz Funduszu oraz c) wkładkę potrąconą przez pracodawcę. Wkładka ta wynosić będzie pół procent od sumy wypłacanej. O ile przeciętny zarobek robotnika jest wyższy niż 7 zł. wówczas przyjmuje się jako przeciętny zarobek, stanowiący podstawę do obliczenia wkładek i wypłatę zasiłku 5 zł. Ściągnięte wkładki robotnicze przez pracodawcę winny być pod rygorem 34 art. ustawy o zabezpieczeniu bezrobocia co miesiąc z dołu, najpóźniej do dnia 20 następnego miesiąca przekazane do Funduszu Bezrobocia.

Ogólno krajowy zjazd pracowniczy. Na dzień 1 listopada b. r. zwołany zostanie ogólno krajowy zjazd pracowniczy, zorganizowany przez zrzeszenie polskich pracowników związków zawodowych i komisję porozumiewawczą zw. zawodowych. Tematem obrad zjazdu ma być sprawa bezrobocia, oraz ustawowego zabezpieczenia pracowników biurowych na wypadek bezrobocia. Również postawiono na porządku dziennym sprawę zwalczania drożyzny. Materiały dotyczące tych kwestyj, opracowane są przez specjalną komisję rzeczoznawców. Wyniki tych prac oraz rezolucje samego zjazdu mają być przedłożone rządowi.

W węgiel z kopalni

„Hr. Renard”

zaopatrzyć się można na zimę w następujących składach węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.
2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.
3. Stow „Ogniwo”, Toruńska
4. Zofja Surowiecka, 3-go Maja 7.
5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.
6. Kreutz, ul. Kościuszki Nr. 23.
7. Moszczyński i Nowakowski, Nowy-Rynek róg Warszawskiej
8. Mohr, ul. Cyganka Nr. 6.

Wagonowe dostawy węgla i koks u wykonuje starannie

HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI

WŁOCŁAWEK, KALISKA 17, TEL. 209.

Stan zdrowotny.

W czasie od 31 sierpnia do 6 września r. b. stwierdzono w powiecie Włocławskim następujące przypadki chorób zakaźnych:

Włocławek 2 przypadki duru brzuszego, 2 przypadki czerwonki, 1 przypadek gruźlicy płuc.

Brześć-Kujawski: 2 przypadki czerwonki.

W sprawie opieki nad mamekami. W najbliższych dniach 13 b. m. odbędzie się w Min. Pracy i Op. Społ. specjalna konferencja w sprawie uregulowania nadzoru nad mamekami. Chodzi bowiem o poddanie karmiących mamek pod odpowiedzialny nadzór sanitarny, aby karmienie mogło odbywać się jedynie po zezwoleniu lekarskiem i odpowiednich władz.

Statystyka rynku pracy. Na podstawie zebranych przez Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy statystycznych danych co do przybliżonej liczby bezrobotnych na terenie Rzplitej okazuje się, że w dniu 1 lipca r. b. w 17 okręgach wojewódzkich było bezrobotnych górników 8.510 metalowców — 21.440; w przemyśle włókienniczym — 41.250; budowlanym — 7.310; niezawodowych i umysłowo pracujących — 22.260; niewykwalifikowanych 34.060; rolnych — 4.000, razem 137.830. Z zestawienia obliczenia na dzień 1 czerwca b. r. ilość bezrobotnych, których ogółem wtedy było 97.870, wzrosła o 39.960 co stanowi 4 proc. Do Francji wyjechało w tym miesiącu 1.800 bezrobotnych. Należy zaznaczyć, że statystyka wykazuje zmniejszenie bezrobocia tylko w gałęzi budowlanej o 630 ludzi i w rolnictwie o 1.240.

Międzynarodowe wyścigi kolarskie.

Zwolennikom sportu kolarskiego Towarzystwo Cyklistów w Warszawie przygotowuje nową pełną emocji ucztę.

W czwartek, dnia 11 bm. zmierzą się z gwiazdami naszego kolarstwa oraz z bawiacymi w Warszawie gośćmi Perrine (Francja), Rousseau (Francja), kolarze tej miary, co Jaap Meyer, mistrz Holandji, zdobywca wielkiej nagrody Niemiec i drugiego miejsca w biegu olimpijskim w Paryżu za niezwykczonym Michardem — mistrzem świata, oraz J. M. Willems, zwycięzca w 50 kilometrowym wyścigu olimpijskim, najlepszy dziś w świecie jeździec długodystansowy bez prowadzenia.

Zaznaczyć należy, że w biegu 50 kilometrowym na olimpijdzie w Paryżu nasz Lange, chociaż przyszedł na piątym miejscu, lecz tylko o długość maszyny. W biegu tym Lange zdołał uciec o 250 metrów i mimo szalonej gonitwy sam jeden utrzymał się na tym oddaleniu w ciągu 10 i pół kilometrów. Niezdobycie lepszego miejsca Lange zawdzięcza brakowi wszelkiej pomocy.

Przypuszczać można, że walka naszych jeźdźców z Holandczykami Meyesem i Willemsem będzie długa i uporeczywa.

Obaj Holenderczycy przyjeżdżają do Warszawy w pełni swej formy i sławy i zabawią w Warszawie do dnia 17 bm.

Zapowiedziani jeźdźcy Otto i Larue nie przybędą.

Początek wyścigów czwartkowych na oświetlonym elektrycznością torze odbędzie się o godzinie 8-iej wieczorem.

OFIARY.

Z okazji imienin O. Gwardjana na ochronkę przy klasztorze 25 złotych. W. L.

Ogłaszajcie się
w „Słowie Kujawskim”

